

Brüssel, 3. detsember 2024
(OR. en)

16174/1/24
REV 1

Institutsioonidevaheline
dokument:
2021/0213(CNS)

FISC 246
ECOFIN 1382
ENER 576
ENV 1150
CLIMA 420

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Energia maksustamise direktiivi läbivaatamine – Poliitiline mõttevahetus

Nõukogu 10. detsembri 2024. aasta istungil (majandus- ja rahandusküsimused) toimuva poliitilise mõttevahetuse suunamiseks koostas eesistujariik lisas esitatud märkuse koos küsimusega.

Alaliste esindajate komiteel palutakse eesistujariigi koostatud märkus ja küsimus teadmiseks võtta ning edastada need eespool nimetatud poliitilise mõttevahetuse pidamiseks nõukogule.

Nõukogul (majandus- ja rahandusküsimused) palutakse pidada poliitiline mõttevahetus eesistujariigi koostatud küsimuse põhjal.

Energia maksustamise direktiivi läbivaatamine**Eesistujariigi märkus****I. SISSEJUHATUS**

1. Komisjon esitas 14. juulil 2021 järgmise ettepaneku: nõukogu direktiiv, millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise liidu raamistik (uuesti sõnastatud) („energia maksustamise direktiivi ettepanek“).
2. Energia maksustamise direktiivi ettepanek on paketi „Eesmärk 55“ osa ning aitab seega viia ellu ambitsioonikad ELi eesmärgid vähendada 2030. aastaks heitkoguseid vähemalt 55 % võrreldes 1990. aasta tasemega ja saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsus. Pakett koosneb omavahel seotud ettepanekutest, millega püütakse saavutada ühist eesmärki, milleks on tagada õiglane, konkurentsivõimeline ja keskkonnasäästlik üleminek 2030. aastaks ja pärast seda.

II. ÜLEVAADE OLUKORRAST

3. Energia maksustamise direktiivi ettepaneku tehnilist analüüsi alustati maksuküsimuste töörühmas (kaudne maksustamine – aktsiisid / energia maksustamine) (edaspidi „maksuküsimuste töörühm“) 2021. aasta septembris. Maksuküsimuste töörühm (kõrgetasemeline koosseis) (edaspidi „kõrgetasemeline töörühm“) arutas ettepanekut mitmel korral.
4. Nõukogu (ECOFIN) võttis 17. juunil 2022 teadmiseks energia maksustamise direktiivi ettepanekut käsitleva eesistujariigi eduaruande. Nõukogus (ECOFIN) toimus 6. detsembril 2022 energia maksustamise direktiivi ettepaneku üle poliitiline mõttevahetus ning anti poliitilisi suuniseid edasisteks sammudeks. Üldiselt toetasid ministrid eesistujariigi paindlikumat lähenemisviisi ja palusid leida lahendusi lahendamata küsimustele. Poliitilisi suuniseid arvesse võttes on tehnilist analüüsi jätkatud.

5. Tuginedes eelmiste eesistujariikide tehtud edusammudele, jätkas eesistujariik Ungari tööd energia maksustamise direktiivi läbivaatamisega. Ettepanekut analüüsiti maksuküsimuste töörühma 12. juuli, 16. septembri, 23. oktoobri ja 14. novembri 2024. aasta koosolekutel, samuti kõrgetasemelise töörühma 26. septembri ja 27. novembri 2024. aasta koosolekutel.

III. TÖÖ ERINEVATE KÜSIMUSTEGA

6. Eesistujariik Ungari tegi suuri kohandusi alumiste kütteväärtuste konverteerimise tabelis (II lisa), et tabel oleks võimalikult täielik. Peale selle lisati mõned tootekategooriad, eesmärgiga aidata tagada direktiivi tõrgeteta rakendamist. Samuti käsitleti olukordi, mille puhul on vaja kindlaksmääratud teisendusteguritest kõrvale kalduda, nagu uued tooted või tooted, mille kütteväärtus on piirkonniti erinev.
7. Liikmesriikidele nähti ette võimalus sõlmida kahepoolseid lepinguid, et pakendatud määrdõlide (kuni 220 liitrit) liikumise suhtes oleks võimalik kohaldada direktiivi (EL) 2020/262 kohaseid kontrolli ja liikumist käsitlevaid sätteid.
8. Mitme delegatsiooni taotlusel muudeti nn hädapiduri sätteid, et muuta see vahend võimaliku energiakriisi korral praktikas kasutatavaks.
9. Selleks et võtta arvesse liikmesriikide eripära, kohandati üleminekuperioode seoses maagaasi, veeldatud naftagaasi, soojus- ja elektrienergia koostootmise ning kodumajapidamistega.
10. Käesoleva poolaasta jooksul tegeleti komponendipõhise maksustamise küsimustega, eelkõige lisati viide tagastustele. Lisaks arutati riigiabi küsimusi, kaasates ka komisjoni konkurentsi peadirektoraadi (COMP). Samuti ajakohastati CN-koode ning selgitati mitut tehnilist ja ülevõtmisega seotud küsimust.

11. Lennunduse ja veeliikluse maksustamine on olnud läbirääkimiste käigus üks kõige rohkem lahkhelisid põhjustav küsimus. Eesistujariik tegi suurt tööd, et delegatsioonide lahknevaid seisukohti lähendada. See oli üks peamine küsimus, mis takistas kogu ettepaneku menetlemisel edasiliikumist, ning arutelude hõlbustamiseks leidis eesistujariik, et kõige parem lahendus on säilitada lennunduse ja veeliikluse suhtes praegu kohaldatava energia maksustamise direktiivi tekst, lisades klausli 2035. aastal läbivaatamise kohta ja lennunduse puhul kuni 19 istekoha kontseptsiooni. Mõned delegatsioonid juhtisid tähelepanu asjaolule, et selles küsimuses on ambitsioonitase märkimisväärselt vähenenud. Eesistujariik soovib siiski rõhutada, et võttes arvesse kohustuslikke nõudeid, mis sisalduvad juba kokku lepitud õigusaktides „Refuel Aviation“ ja „FuelEU Maritime“, võib kättesaadavate kestlike lennukikütuste olukord olla kümne aasta pärast oluliselt teistsugune.
12. Direktiivi eelnõu struktureerimiseks ja selle loetavuse parandamiseks on nüüd ka artiklitel pealkirjad. Põhjendusi kohandati veelgi, et tagada kooskõla ülejäänud direktiivi eelnõuga.
13. Delegatsioonid on korranud oma hästi teada olevaid seisukohti mõnes täiendavas küsimuses. Praegune eesistujariik ei ole siiski neid küsimusi uuesti aruteluks avanud, kuna ta leiab, et neid on eelmistel eesistumisperioodidel põhjalikult arutatud ja tekst näib kajastavat habrast kompromissi.
14. Näiteks eelistaksid mõned delegatsioonid täielikku maksuvabastust põllumajandusele ja maksuvähendust kaubanduslikele kütustele. Samal ajal eelistaks enamik delegatsioone jätta need maksuvabastused või -vähendused direktiivis sätestamata. Lisaks sisaldab praegune tekst juba üsna mitut maksuvabastust ja -vähendust. Kuigi direktiivi läbivaatamise esialgne eesmärk oli vähendada maksuvabastuste ja -vähenduste arvu, nõustuvad delegatsioonid, et igal liikmesriigil on oma eripärad ja prioriteedid.

15. Enamik delegatsioone pooldab indekseerimist, kuid mõned eelistaksid siiski arutada indekseerimist madalama maksimaalse protsendimääraga või ei pea võimalikuks seda praegusel kujul toetada. Tuleb märkida, et indekseerimine on läbivaatamise peamine küsimus, mille eesmärk on säilitada madalaimate maksustamistasemete tegelik väärtus.
16. Mõned delegatsioonid ei ole veel täielikult rahul kohaldamisala küsimusega, mis puudutab teatavaid tooteid, nagu jäätmed, mineraloogilised protsessid ja turvas.
17. Nõukogu (ECOFIN) detsembri istungi arutelu valmistati ette kõrgetasemelise töörühma 27. novembri 2024 koosolekul, kus valdav enamik delegatsioone toetas ECOFINi poliitilist mõttevahetust energia maksustamise ettepaneku üle. Enamik delegatsioone oli seisukohal, et eesistujariigi viimane kompromiss kajastab habrast tasakaalu ja et seda võib pidada edasiminekuks võrreldes praegu kohaldatava energia maksustamise direktiiviga. Mitu delegatsiooni säilitasid neutraalsema seisukoha ja mõned delegatsioonid märkisid, et neil ei ole veel poliitilist seisukohta. Mõned delegatsioonid on väljendanud arvamust, et veel on küsimusi, mis vajavad täiendavat arutelu, näiteks väikesed käitised, teatavate toodetega seonduv kohaldamisala küsimus, lennunduse ja veeliikluse (sealhulgas kalapüügi) maksustamine, põllumajanduse maksuvabastus ja kaubanduslike kütuste maksuvähendus, indekseerimise maksimaalne protsendimäär ja III lisa.

IV. MUUDETUD ENERGIA MAKSUSTAMISE DIREKTIIVIST SAADAV KASU

18. Isegi kui lennunduse ja veeliikluse sektoris kasutatavaid energiatooteid teatava ajavahemiku jooksul ei maksustata, on eesistujariik seisukohal, et muudetud direktiiv, mille üle peetakse praegu läbirääkimisi, on ikkagi märkimisväärne edasimineku võrreldes praegu kohaldatava direktiiviga.

19. Muudetud direktiiviga muutuks uute tehnoloogiate (nt kütuseelemendid, elektrisõidukid) ja toodete (nt vesinik) maksustamislahendus selgeks ja praktikas teostatavaks. Mahupõhiselt maksustamiselt (määrad liitri kohta) energiasisaldusel põhinevale maksustamisele üleminek ning maksumäärade kindlaksmääramine vastavalt toodete keskkonnatoimele annaks keskkonnahoidlikele tehnoloogiatele võimaluse saada kasu madalamatest maksumääradest. Praegu kohaldatava direktiivi kohaselt maksustatakse uusi, vähem CO₂ heidet tekitavaid kütuseid samamoodi kui nende fossiilkütuste ekvivalente, lisaks on biokütused mahupõhise maksustamise tõttu ebasoodsamas olukorras, sest ühe liitri biokütuse energiasisaldus on tavaliselt väiksem ühe liitri konkureeriva fossiilkütuse energiasisaldusest, samal ajal kui kohaldatav maksumäär on sama.
20. Liikmesriigid võiksid võimaluse korral kohaldada komponendipõhist maksustamist, kuid teatavate toodete maksustamiseks on ka mitmeid alternatiivseid võimalusi. Praegu läbirääkimisel olev muudetud direktiiv sisaldab mitmeid sätteid, mis võiksid aidata kaasa normide ülevõtmisele ja ühetaolisele käsitlusele liikmesriikide vahel, näiteks määrates kindlaks ühtsed kütteväärtused ja kategooriad kõigi võimalike toodete jaoks.
21. Samuti on oluline rõhutada, et muudetud energia maksustamise direktiivi vastuvõtmine looks suurema kooskõla muude ELi õigusaktidega, nagu taastuvenergia direktiiviga või heitkogustega kauplemise süsteemi direktiiviga. Maksudest kõrvalehoidmise võimalus väheneks, kui pakendamata määrideõlid klassifitseeritaks kontrolli alla kuuluvateks kaupadeks. Lisaks suureneks ühtlustamise tase, kuna kaotatakse mitmed maksuvabastused ja -vähendused (mineraloogilised protsessid, maksuvabastused kodumajapidamistele, soojuse ja elektri koostootmine, kaubandusliku kasutusega gaasiõli), kuid tuleb tunnistada, et liikmesriigid vajavad üleminekuks aega, mida saaks tagada mitme üleminekuperioodi kehtestamisega.

22. Ülejäänud maksuvabastuste ja -vähenduste puhul on selgitatud riigiabi küsimusi. Veel üks oluline teksti lisaväärtus on indekseerimine, mis peataks madalaimate maksustamistasemete väärtuse vähendamise ja võib viia liikmesriikide maksumäärade lähenemiseni. Nende liikmesriikide jaoks, kellel on oma valuuta, oleks märkimisväärne leevendus, kui euro väärtus arvutataks keskmiselt kuue kuu, mitte ainult ühe päeva alusel.
23. Muudetud direktiiv looks võimaluse teha erand elektrienergia suhtes, mida tarnitakse väravas või terminalist eemal asuval seisuplatsil seisvatele lennukitele ning sadamakai ääres seisvatele laevadele, ning sellega kaotataks praegu kohaldatav lubade andmise kord.

V. EDASISED SAMMUD

24. Eesistujariigi arusaama kohaselt on energia maksustamise direktiivi ettepaneku iga teemat viimase kolme aasta jooksul põhjalikult arutatud ning enam ei ole olulisi küsimusi, mille osas delegatsioonide eelistused oleksid ebaselged. Eesistujariigi arvates oleme nüüd jõudnud olukorda, millele ministrid osutasid 2022. aastal, st olukorda, kus ettepanekuga on saavutatud asjakohane tasakaal keskkonnahoidlike eesmärkide ja liikmesriikide eripärade arvessevõtmise vahel. Viimasel ajal on erinevatel foorumitel kerkinud esile horisontaalsem küsimus, mis puudutab ELi konkurentsivõimet. Enamik delegatsioone on nõus, et praegune ettepanek kujutab endast selget edasiminekut võrreldes praegu kohaldatava energia maksustamise direktiiviga.
25. Samal ajal tunnistab eesistujariik, et kogu tekst vajab veel õiguslikku analüüsi ja tuleb teha mõningad tehnilised kohandused.
26. Pidades silmas nii direktiivi eelnõu keskkonnahoidlike eesmarke kui ka teatavate liikmesriikide eripärasid, aga ka ELi konkurentsivõimet, soovib eesistujariik saada tagasisidet läbirääkimiste käigus saavutatud tasakaalu kohta.

VI. KÜSIMUS MINISTRITELE

27. Eespool toodut arvesse võttes ja selleks, et saada suuniseid energia maksustamise direktiivi ettepanekuga seotud edasiste sammude kohta, palutakse delegatsioonidel käsitleda oma sõnavõttudes järgmist eesistujariigi koostatud küsimust.

Pidades silmas ECOFINi 2022. aasta suuniseid, kas Te jagate seisukohta, et energia maksustamise direktiivi läbivaatamise üle peetavate läbirääkimiste hetkeseis näitab liikumist õiges suunas, et saavutada tasakaal kliimaambitsiooni ja liikmesriikide eripärade vahel ning et arvestada samuti ELi konkurentsivõimega?
